

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Suomen Kotiseutuliiton näkemyksen mukaan on tärkeää tarkastella kotoutumista kokonaisvaltaisena prosessina, kuten selontekoluonnoksessa tehdäänkin. Kaikkien asukkaiden inhimillisten resurssien saaminen mukaan yhteiskunnan rakennusaineiksi edistää paitsi demokratiaa, myös maassa asuvien osallisuuden kokemusta. Kansalaisyhteiskunnalla on keskeinen rooli osallisuuden edistämässä. Syrjinnän kokemuksia voidaan ehkäistä kulttuurisen ja sosiaalisen kotoutumisen avulla.

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

Luku 1: Maahanmuuttajien kotoutumista edistää myös paikallisyhteisöjen vastaanottavuus, halu ja kyky ottaa moninaisista taustoista tulevia mukaan. Suomen Kotiseutuliiton näkemyksen mukaan tätä tulee painottaa.

Luku 4: Asuntopolitiikassa on tärkeää pyrkiä huomioimaan alueellisen eriytymisen estäminen. Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys syntyy osallisuudesta, erilaisten väestöryhmien kohtaamisista ja hyvistä väestösuhteista. Kansalaisyhteiskunnan ja kulttuurisesti moninaisen vapaaehtoistoiminnan tukeminen osaltaan edistää tätä.

Luku 5: Myös paikkaan ja uuteen kotiseutuun kiinnittyminen lisäävät kotoutumisen edellytyksiä. Paikallisyhteisöjen kautta, asukaslähtöisen kotoutumisen avulla, on mahdollista rakentaa parempia väestösuhteita, ehkäistä syrjintää ja edistää osallistumista yhteiskuntaan ja demokratiaan. Kotiseutu-, kaupunginosa- ja asukasyhdistykset ovat keskeisiä toimijoita tällä saralla.

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Suomen Kotiseutuliitto pitää tärkeänä, että kuntien kotoutumisohjelmissa huomioidaan yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten kanssa.

Suomen Kotiseutuliitto pitää hyvänä, että kotoutumisen edistämisen valtavirtaistamista vahvistetaan myös kulttuuripolitiikan osalta. Myös kuntien kotouttamisohjelmien linkittäminen muuhun kulttuuripoliittiseen suunnitteluun on tärkeää.

Suomen Kotiseutuliitto pitää tärkeänä, että sosiaalista osallisuutta edistävää toimintaa kehitetään. Tässäkin kannattaa huomioida kansalaisyhteiskunnan rooli ja monenlaiset mahdollisuudet.

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

-

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

-

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

-

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

Suomen Kotiseutuliitto korostaa, että maahanmuuttajien pysyvyyttä ja osallisuutta tukee myös paikkaan, asuinalueeseen ja uuteen kotiseutuun kiinnittyminen. Tässä paikallisilla yhteisöillä ja naapurustolla eli asukaslähtöisellä kotoutumisella, yhteiskunnan vastaanottavuudella sekä koko kansalaisyhteiskunnalla on tärkeä rooli. Yhteistyön tukemista ja edistämistä viranomaisten ja paikallisten yhdistysten ja järjestöjen välillä on syytä lisätä.

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

Suomen Kotiseutuliitto näkee erinomaisena kotoutumisen kumppanuusohjelman vahvan toimeenpanon ja kehittämisen kaikilla tasoilla. Paras ymmärrys ruohonjuuritason kehittämiskohteisiin on usein juuri paikallisilla toimijoilla. Toimijoita yhteen tuomalla ja verkostomaista toimintaa kehittämällä löytyvät yleensä myös toimivimmat ratkaisut.

Hankerahoituksen hakumenettelyjen yksinkertaistaminen, omarahoitusosuuden tarkastelu ja rahoituksen pitkäjänteisyys helpottaisivat järjestöjen mahdollisuuksia kehittää kotoutumistoimintaansa vahvemmin. Kotoutumisen prosessit ovat jo aiemmin selonteossa todetun mukaan pitkäkestoisia, ja tämä tulee huomioida myös rahoitusmahdollisuuksissa.

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

Suomen Kotiseutuliitto pitää erittäin tärkeänä hyvien väestösuhteiden edistämisen ja syrjinnän estämisen toimenpiteitä. Kulttuurien välisen vuoropuhelun lisääminen tukee näitä, ja samaan tähtää myös kulttuurisesti moninainen kotiseututyö, jota Kotiseutuliitto omalta osaltaan edistää.

Suomen Kotiseutuliiton lanseeraamalla asukaslähtöisen kotoutumisen ajatuksella on läheisiä yhtymäkohtia yhteisölähtöisen kotoutumisen malliin. Kansalaistoiminnan ja paikallisten yhteisöjen, asukasyhdistysten, kaupunginosa- ja kotiseutuyhdistysten vapaaehtoisten näkökulma kannattaa ottaa mukaan mallin suomalaisen sovelluksen suunnitteluun.

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

Suomen Kotiseutuliiton näkemyksen mukaan toimenpide 2C on tärkeä kokonaisvaltaisen kotoutumisen prosessin onnistumiseksi. Liitto pitää tärkeänä myös toimenpiteen riittävää resursointia aiemmin selonteossa esitettyjen ehdotusten mukaisesti (s. 81).

Vanhatalo Riitta
Suomen Kotiseutuliitto